

СРПСКИ

ТЕХНИЧКИ ЛИСТ

ОРГАН УДРУЖЕЊА СРПСКИХ ИНЖЕЊЕРА И АРХИТЕКТА

САДРЖАЈ: Поште, телеграфи и телефони у Краљевини Србији на концу 1907 год. од Св. Ж. Мих. (свршетак) стр. 321. — Железница Христијанија—Берген од инж. М. М. Аћимовића (наставак) стр. 324.—Рад Удружења поводом пројекта закона о уређењу Министарства Грађевина стр. 326.—Стечај за израду планова за школске зграде. стр. 326.— Вести: Грађевинарске вести. стр. 328

Поште, телеграфи и телефони у Краљевини Србији, на концу 1907. године.

(Из статистике за 1907., а објављене 1909. године).

(Свршетак)

II. Телефони.

Дужина линија и жица.

1.) У Градској мрежи: ваздушне линије	631 Км.
подземних каблова	11 „
	Свега 642 Км.

У међуградској мрежи ваздушне линије

Дужина телеграф. линије за телеф. саобраћај

Свега 1106.2 Км.

2. Дужина жице на ваздушним линијама, у градској мрежи

Дужина жице у подземним кабловима

Свега 5360 Км.

У међуградској мрежи дужина жице на ваздушним линијама

Дужина жице на телеграф. линијама за телефонски саобраћај

Свега : 2.604.9 Км.

3. Саобраћај на телефону:

а) У градској мрежи: отправљено је фонограма, измењених разговора из кабина, и између претплатника међусобом

б) у међуградској мрежи: број отправљених фонограма и измењених разговора било је:

в) у међународној мрежи: отправљених фонограма и измењених разговора било је:

Укупно: 3,701 579

Финансијски резултати:

1. Прихода је било у 1907. год.	
а) од продатих марака и осталих обележја	1,393 532·37 дин.
б) Прихода по поштанској струци	107 620·72 „
	1,501 153·09 дин,
в) Приходи по телеграфској струци	492 305·56 „
г) Приходи по телефон. скужби:	
α) градски саобраћај	166 181·50 „
β) међуград. „	85 009·40 „
γ) међународ. „	13 477·68 „
д) Остали приходи од писмоноснога транзита, од аманетнога и телеграфског транзита, телеграма међународних код телеф. станица	360 514·28 „
е) Ванредни приходи	25 231·67 „
Укупан приход:	2,643 873·18 „

2. Расхода је било:

На плате чиновника, званичника и служитеља	1,377.994·28 дин.
На остале расходе	1,000.358·30 „
Свега :	<u>2,378.352·58 дин.</u>

3. Бесплатна званична радња поштанско телеграфска представља вредност 843.802·85 дин.

Према овоме од бруго прихода на режију иде 90%, а чист је приход 10%.— Међутим ако се узме у приход и сума бесплатне званичне радње поштанско-телеграфске, а то у ствари и јесте приход (без обзриа што га држава поклања), онда је од поште, телеграфа и телефона чист приход: према расходу 32:68.—

Пошта и телеграфи у земљи имају нарочиту функцију и важност, да се од њих већи чисти приходи не траба ни да очекују. Међутим режија од 68% је задовољавајућа, и ако она у ствари код нас не треба да буде већа од 55%.

Поштанско особље. — Особље се дели на чиновнике, званичнике, служитеље и раднике.

За служитеља може се поставити сваки грађанин, под условом да је писмен.— Служитељи према врсти посла називају се: разносачи, надзорници линија (чувари), канцеларијски служитељи и кочијаша (поштански момци). По платама деле се на осам класа. Почетна је плата 540 дин; Повишице су после две или три године по 60 дин. на годину. Максимална је плата служитељу 960 дин. на годину. Изузетни служитељи у Београду, где је живот скуп, постављају се са почетном платом од 720 дин. на годину (IV. класа).

Званичници се постављају преписом, све до плате поштар VI класе. Званичника има две врсте: женскиње — телефонскиње и мушкарци. — Телефонскиња може бити бесплатна и са платом. И ако је прописано да приправнице за телефон практикују бесплатно по два месеца, служе оне бесплатно често и 6—10 месеци. На крају трећег месеца праксе, полажу испит. Прва им је плата после праксе 30 дин. на месец. Почетна званиничка плата је 720 дин. Повишице износе по 120 д. на годину. Имају три класе: 720, 840 и 960 дин. Даљих повишица за женскиње нема. Изузетно женскиње одавно у служби, као и мушки, који због година не могу добити указног звања, имају максималне плате 1260 дин. на годину. —

У поштанско-телеграфску службу примају се младићи који имају шест разреда средње школе и једну годину поштанско-телеграфску стручну школу. Школа је државна, под надзором поштанско-телеграфског одељења и обавезна; траје годину дана. По свршеној школи постављају се преписом за званичнике (писара) са 768 дин. на годину. По каткад служе и по неколико месеци бесплатно. После 2—3 године у овоме звању постаје привремени поштар са платом од 1020 дин. на годину. Кад три године проведе у овој класи поставља се указом за поштара VI кл. или писара III. класе са 1515.60 дин. на годину. У опште међу поштарима сматра се као изузетак кад се после службовања од 10 година добије V класа са 2020.80 дин.

Даље четири класе поштар повећавају се на крају треће године са скоро 500 дин., тако да прва класа износи 4031.60 дин. Секретара, који се постављају између поштар, има пет класа. Пета класа је велика 2526 дин. а прва 4041,60 динара. Исто тако из поштар се постављају контролори, којих има три класе. Трећа класа је 3031·20 а прва 4041·60 дин. Механичар I. класе, багајник — књиговођа прве класе су по платама равни поштарима, секретарима и контролорима I, класе. Багајник II. класе раван је секретару II. класе.

Привремени кондуктери имају плате званичника. Деле се у три класе: 768, 1020 и 1260 дин. на годину. Указних кондуктера има шест класа почевши од плати 1263 дин. на годину. Повишице су од класе до класе по 252 дин. на годину. — Највећа им је плата 2526 дин.

Као што се види, кондуктери, који скоро цео свој живот проводе на поштанским колима, мало су награђени за свој напорни и тежак рад. —

Више особље поштанско-телеграфско, почевши од комесара па до инспектора — начелника, почиње са платом од 4546·80 па иде до 6062·40 дин. на годину.

Пошта има и једно друго ниже особље кочијаше или поштанске момке, које само стоји под надзором поште у извршењу послова, а плаћају га закупци пошта. Њихова плата зависи од погодбе. Закупци ово особље и одевају.

Као што се из ових података види, поштанско-телеграфска установа у Србији је већ стара установа, а ради на основи преживе-

лога закона и уредаба. И ако је тај закон у своје време одговарао приликама у којима је се пошта јавила, он је већ давно застарео и данас не одговара поштанско-телеграфској установи као модерном саобраћајном средству. Додир ове наше установе са светом тражи са свим модеран закон о њој. Конвенције, услови, погодбе и правилници за поједине специјалне радове у овој установи скоро су закон уништили; ове су савршеније и модерније од закона, који треба да им је основица!

С тога је измена поштанско-телеграфскога закона једна од најпречих потреба саобраћајном пољу Србије; с тога даље не треба чекати. —

Будући да се овом установом управља на основи закона од 1855. год., и плате особљу изражење су у т а л и р и м а. И док се у земљи Србији све изменило од тога времена, па и монета, плата поштанско-телеграфском особљу и данас се рачуна у талирима!

Плате чиновника, почевши од поштарца VI. и писара I. класе, па на више, одговарају потребама живота и сразмерно су у величини плата државних службеника са већим квалификацијама (н. пр. професорима) подинжењерима, инжењерима и т. д.) Оне су одавна толико велике колико су факултетски образовани техничари добили тек после 25 година од постанка железница новим законом од ове године. Железничари тек имају ове плате да добију регулисањем поновом закону кроз две три године.

Али што се тиче плате нижега особља, служитеља, званичника и женскиња, може се слободно рећи да у сваком случају изненађују. С њима се апсолутно не да живети. Оне су толико мале, да, по одбитку редовних задржавања за државне порезе, једва могу да накнаде издатак за скупе станарине у Београду. И нас изненађује, како ови, овако јевтино плаћени, службеници нису улагали своје јавне протесте! Исто је тако и са радницима дневничарима.

Нов закон о „пошти“ треба пре свега да регулише ово питање. Он треба да гарантује минималну плату од 3 дин. дневно за Београд а 2.50 дин. за унутрашњост, и да да маха да се од ове минималне награде у периодским повишицама могу пети до 6 дин. дневно; треба да скрати време периодским повишицама за ниже особље и званичнике до VI. класе, и да одреди периодске повишице и код званичника и чиновника. Квалификовани људи, најдаље у року од две го-

дине по свршеном курсу, треба да добију почетну плату поштарца VI. класе. Затим законом треба обезбедити егзистенцију поштанско-телеграфског особља за време рада и кад у раду онеспособи, као и породице њихове; завести бесплатно лечење; завести законом годишње одсуство за одмарање; обезбедити га од самовоље појединаца; ограничити му радно време; и школовати га.

По себи се већ разуме да нов закон мора бити израђен на модерној основици, која одговара данашњем саобраћају и везама поште и телеграфа. Управљање овом установом треба закон свестрано да третира.

Особље поштанско-телеграфско основало је специјално новчане заводе „поштанско-телеграфску задругу“ са циљем: да се задругари међусобом помажу, да штеде и образују фонд за помоћ сирочади умрлих чланова и њихових породица. Особље жели да створи себи јефттинији кредит, да лакше подмири своје ванредне потребе. — Задруга је основана у 1888. год. Али, и поред тако дугог живота, она показује мало рада. —

Према завршном рачуну за 1909. годину ова је задруга показала од: главница и резервнога фонда 123 850.58 динара, штедне 5375.05, поштанско-телеграфско одељење 2191.52 и фонда за сирочад 16 901.57 дин.

Из овога фонда добијају помоћ задругарева мушка и женска деца до 20. године, самохрани родитељи задругара доживотно и удове до преудаје. Ова се помоћ креће у величини 15 до 30 дин. на месец.

Пре три године поштари и телеграфисти основали су и удружење за узајамно моралну и материјалну помоћ и гајење солидарности. Циљ је овога удружења рад на материјалном побољшању стања, измени закона и правилника; рад на покретању духова, бодрењу и дизању моралних особина особља. Оно је покренуло и свој лист „Пошту.“ Према досадашњем раду удружење показује одсуство духа и иницијативе. — Образована је још једна нова управа која издаје нов лист „Недељну Пошту.“

Сама установа пак има свој службени лист „Поштанско-Телеграфски Весник,“ који се уређује према интенцијама званичне управе. —

Св. Ж. Мих.

Железница Христијанија—Берген.

инж. М. М. Аћимовић.

(Наставак)

Од интереса биће да опишемо и

с. Извршене грађевине у појединостима.

Док су се пређе мостови у Норвешкој градили од дрвета и грађење затим прешло на гвожђе; код Бергенске железнице примењени су већином засвођени мостови од којих су најзначајнији поменути.

Ваегна мост је коштао, од 5000 свм. зидања округло 250 000 круна, Strandelv мост 87 000 круна.

Од 178 тунела Бергенске железнице леже источно од вододелнице 59 са укупном дужином 9.506 м., западно од ове 119 тунела са укупном дужином 27.176 м. Најдужи тунел пруге, Gravehals тунел, о коме ће бити ниже више речи, важан је не само по својој дужини но и зато што се морао градити далеко од људских насеобина у потпуно пустом терену а са оне стране вечитог снега. Тунел је ипак једна предузимачка грађевина. фирма израдила, за 10 година. Тунел закључно са пошљунчавањем кошта око 3 милиона круна или по метру 565 круна. Ова се јефтина цена објашњава тиме, што због чврстог земљишта готово није било никаквог зидања. Зарад уштеде употребљене су за горњи строј шине од 30 кгр. тежине само на деоници од Aal-а преко високог прелаза ка Восу т. ј. на 158 км. дужине, а на осталој прузи шине су 25 кгр. тешке. Шине су на целој прузи притврђене шрафовима за прагове. Прагови су $2,50 \times 0,50 \times 0,12$ м. а положено их је по 12 на дужину шине од 10 м.

Станице су од Роа најгорњег дела Hallingdals-а су постројене с обзиром на локалан саобраћај. Напротив у празним и пустим пределима високих планина где нема људи, постројене станице су предвиђене с обзиром на транзитни саобраћај а у потребним одстојањима; уз то служе ове станице још и туристичком саобраћају. Станичне зграде су све из гранита изведене с поља са 0.80 м. јаким двојним зидовима који су саграђени од сувих зидова са спољним цементним фуговањем. Унутра су ови зидови са папом и тапетом превучени. Преградни зидови јаки 0,15 и димњаци су од бетона изведени. На основи приземља упола висок спрат и кров су од дрвета. Кад су се ове зграде подизале овај је начин грађења био најјефтинији али су се ове зграде и иначе показале као топле, против пожара сигурне и добре. Већи чуварски станови као и друге службене зграде показују у опште исти метод грађења. Високе планинске станице су Hangastöl, Fiuse, Hallingskeid Myrdal и Opset. Код Hangastöla и Fiuse подигла је држава норвешка т. зв. Fjeldstuer (планинска хотел) за туристички саобраћај.

Да би се могли подићи снегобрани и остале заштитне грађевине од сметова и вејавица на чврстим подлогама, употребљаване су за време грађења на већ планираном путу дугачке летве за мерење висине снега. Сви обични усеци и предтунелски усеци, где је сваке године висина снега толика била, да се ротирајућим плуговима за чишћење снега овај није могао савладати и пробити, покривени су. Висина снега била је местимично 16 — 18 м. С тога су употребљавани местимично и камени сводови место обичних дрвених заштитних грађевина за покривање. Где пак висина снега није износила више од 8. м. над кровом заштитне грађевине (око 13 м. над планумом) грађене су заштитне грађевине од дрвета али са везачима у размаку 0.60 м. и са врло јаком конструкцијом подупирте. Висина је ових заштитних грађевина 4—7 м. На 100 км. дугачке пруге преко оног високог планинског прелаза без шуме употребљено је око 25 км, заштитних грађевина против снега. У вези са 15 км. тунела који се на овој прузи налазе износе оне око 40% целе пруге. Остали 60 км. или 60% су заштићени чврстим платном од дасака против завејавања снега у дужини од 75 км. к чему долази још 15 км. покретног дашчаног платна као резерва.

Ротирајуће снежне плугове које је по Американском угледу, али са знатним поправкама један машин. директор Норвешких државних железница конструјисао има Бергенска жељезница 3. Они су на различним станицама смештени, наравно онамо где је потреба највећа.

d. Неколико бројних података о овој жељезници. Највећи нагиб жељезнице износи источно од вододелнице 20‰ западно од тога 21,5‰. Најмањи полупречник 200 м. најмања уметнута права изузимајући прелазне кривине, 20 м. Прелазне кривине 20 м. На станицама су предвиђени укрсни колосеци од 220 м. корисне дужине осим тога и колосеци за војничке циљеве. Највећи размак станица је 15. км. Две С локомотиве имају 51,2 тежине, од тога 35,8 атхезионе тежине. Са четири осовине тендер тежи са водом и угљом 28,1 t. Целокупни трошкови грађења Бергенске жељезнице износе 60,000 000 круна

Радови при прелазу високих планинских вододелница износили су:

Земљани радови око 500.000 свм. по	1,30 кр.
Бочни транспорт око 500.000 свм. по	1,82 „
Радови у стени око 476.000 свм. по	4,01 „
Тунел са ручним бушењем 12033 м. по	2,54 „
Reivunga тунел делимично и машинско бушење 1593 м	по 375 кр.
Зидање тунела 597 м. по	370 „

Без сумње ће бити од интереса да изнесемо још неке податке о најдужем тунелу на Бергенској жељезници, Gravehals-тунелу, који смо споменули

приликом описивања трасе. Овај је тунел дугачак 5300 м. и у сравању са много дужим Алпијским тунелима он није тако дуг, али по своме положају и тешком саобраћају са сувише удаљеним насељеним местима, може се извођење овога посла ипак рачунати у једну од најтежих тунелских грађевина у Европи, коју је предузимачка фирма у сваком погледу са пуно части извела.

Највеће тешкоће при извођењу дужих тунела проузрокују: стена, вода и топлота земљина. Стена код овога тунела је била гранитна и врло тешко је се дала бушити. И вода је нешто досађивала, али је се доцније показало, као што је у осталом било претпостављено, да над тунелом постојећи Gjetarand, није чинио грађењу никакве сметње. Температура стене у тунелу зависила је од висине брега изнад тунелске осовине. Код Gravehalsen-a је ова висина око 600 м. и температура стене била је према овоме на 20° С срачуната а температура ваздуха није трсбала прећи при довољној вентилацији 25°. При извођењу показало се је, да је се одличном вентилацијом температура била снизила на 18° С. Посао је почео 1895 год. Припремни радови трајали су око године и по дана. И ово је време употребљено за подизање једне централе за добијање снаге на Kjosfos-у код Vatnahalsen-a одакле су је спроводници водили ка источној страни тунела. У почетку је било претпостављено да се на источној страни примени само ручно бушење, али је чврста стена захтевала машинско бушење. Овде су применене Frölih-ове машине за бушење са збијеним ваздухом. На западној страни код Orset-a била је искоршћена снага Gaugdalsfos-a за рад хидрауличких машинских бушалица.

Доњи поткоп — за правац — пробијен је године 1902 а цео тунел потпуно готов предат 1906 год. Пошто је за предузимача било врло тешко да набави довољан број спремних радника и пошто са радом машина бушалица, сами норвешки радници нису били довољно упознати, учињен је 1900 те год. покушај да се узму Талијани за грађење тунела.

Педесет Талијана са сопственим надзорницима и инжењером дошли су у пролеће 1900 год. Кад се довољан број Норвежана извежбао у машин. бушењу вратили су се Талијани натраг.—

Потрошња динамита код овога тунела износила је 225.000 кг. Потрошња експлозивних материја око 500 км. Број избушених рупа износио је око 350 000 и њихова укупна дужина око 350 км.

Односи зиме 1902 — 1903 илуструју страшне тешкоће при овоме послу.

(наставиће се)

РАД УДРУЖЕЊА поводом пројекта Закона о уређењу Министарства Грађевина

Према одлуци овогодишњег XXI. главног скупа Удружења Срп. Инжењера и Архитекта: да Управни Одбор проучи законски пројекат о уређењу Министарства Грађевина, и да у једној представи достави Господину Министру Грађевина жеље и захтеве нашег Удружења, Управни Одбор претресао је то питање на неколико својих седница. После је о том питању дискутовано и на неколико месних скупова, а после свега израђена је једна преставка, упућена Господину Министру Грађевина. У тој представи изложени су главни захтеви нашег Удружења у виду допуна и измена ранијег пројекта овога закона, на коме је наше Удружење доста радило.

Ову представку која је и у нашем „Техн. Листу“ одштампана, однели су и предали Господину Министру Грађевина изасланици Удружења, које је месни скуп одредио. Господин Министар Грађевина примио је врло лепо нашу представку и наше изасланике. И ако се у неким погледима не слаже са нашим Удружењем, Господин Министар је обећао да ће са своје стране учинити све што до њега стоји, и да ће се постарати да у нови закон уђе према могућности све оно, што је за напредак наше техничке струке корисно и потребно.

И ако је ово питање било веома важно како по нашу техничку струку тако и по нас инжењере и архитекте, и ако су чланови Удружења у великом броју позивани од Управе да долазе на месне скупове и да узму учешћа у претресању овог питања — ипак је одзив чланова био тако слаб, да често пута није било на окупу ни по 20 чланова — колико је за пуноважан рад скупа потребно — већ од њих 50 званих долазило их је једва око 15! А то је за сваку осуду.

Детаљнији рад Удружења на овим месним скуповима види се из следећих записника.

І. месни скуп

15. IX. 1910.

Председавао Потпредседник Удружења Влад. П. Митровић; секретар Неш. Смиљанић.

Присутни чланови: Дан. Владисављевић, Милош Илић, С. Шивић, М. С. Милосављевић, Јов. Симеоновић, Милош Стефановић, П. А. Димић, Мил. Ј. Смиљанић, П. Гачић, Бор. Пајевић, Радиша Николић, Јова Николић.

Пошто на окупу није био довољан број чланова да би скуп могао пуноважно радити, то је овај скуп претворен у конференцију, те да се бар присутни чланови из ближе упознаду са радом и

предлозима Управног Одбора, а односно новог пројекта закона о уређењу Министарства Грађевина.

Затим је П. А. Димић, члан Управног Одбора, реферисао о побудама и потреби за поједине допуне и измене у раније израђеном пројекту.

Све ове побуде присутни чланови су усвојили па је после краће дискусије, конференција закључена, а II. месни скуп заказан за 17. IX. 1910.

II. месни скуп

17. IX. 1910.

Председавао потпредседник Удружења Влад. П. Митровић; секретар Неш М. Смиљанић.

Присутни чланови: Јов. Симеоновић, Јефта Стефановић, К. Савић, Јов. Андрејевић, М. С. Милосављевић, Милорад Поповић, Ј. Новаковић, П. А. Димић, Радиша Николић, М. Требињац, Милош Стефановић.

Пошто се овај скуп сматрао као продужење I месног скупа, то се на њему имало радити са онолико чланова, колико их дође.

Потпредседник отвара скуп.

П. А. Димић, члан Управе чита у изводу главне тачке, које треба унети у представку. Тих тачака има 22 на броју.

За тим се прелази на специјалну дебату о појединим тачкама тих допуна.

1.) Централизација свију техничких послова у Мин. Грађевина.

П. А. Димић, члан Управе, чита редакцију ове тачке у старом пројекту и брани овај предлог Противан је посебним техничким одељцима при другим Министарствима и надлештвима.

К. Савић вели, да је постојање данашњих посебних техничких одељака код других Министарстава свакако изазвала нека потреба, а то је брзина у техничким пословима, за које су та друга Министарства одговорна. С тога је потребно, да се при том централисању загарантује брзо свршавање техничких послова и за друга Министарства, чији би се посебни технички одељци укинули. Иначе је предлог добар.

М. Стефановић је такође за централизацију. Све техничке послове могло би на време свршавати и само Министарство Грађевина, само му треба дати већу техничку радну снагу.

П. А. Димић објашњава да у се овом предлогу предвиђају опет посебни технички одељци (за школе, за цркве, за болнице, за државне грађевине и т. д.), само сви они треба да буду при самом Министарству Грађевина. (И у Аустрији су сад техничка одељења била децентралисана, а сада се тамо свима силама боре да створе централизацију).

Даље налази, да када поједина одељења при појединим Министарствима могу на време свршавати техничке послове, онда ће то тим пре моћи свршавати Министарство Грађевина, ако се све растурене снаге скупе тамо и посао паметно распореди.

К. Савић опет истиче потребу, да се при премештању посебних техничких одељака у Мин. Грађевина води рачуна о практичном извођењу свега тога, те да послови не долазе у застој и поремећај а после, у Мин. Грађевина треба имати довољно срестава и радне снаге, па да се послови по одељцима брзо свршавају. Не може Министар све да стигне и о свему да води тачна рачуна. — А при централном уређењу техничких послова, мора Министарство Грађевина бити одговорно за све техничке послове у земљи.

После тога је тачка о централизацији техничке струке једногласно примљена по предлогу.

2.) Одвајање грађевинске струке од полиције.

Ј. Стефановић вели, кад су порезници слободни и независни од полиције, тим пре треба да се ослободе и инжењери.

К. Савић наводи да су и данас инжењери по грађевинским одељцима прилично слободни, а нарочито кад је начелник на одсуству.

П. А. Димић наводи случајеве где начелник сам распоређује техничке послове по одељцима и налази да то треба да отпадне.

Између полиције и грађевинских одељака до сада је једина спона била кулук. И та је веза прекинута, ништа нас више не везује за полицију.

Затим се и ова тачка предлога једногласно прима.

3. Завод за испитивање грађевинског материјала.

П. А. Димић чита предлог и објашњава потребу да и Мин. Грађевина узме удела у правима и у дужностима око употребе и одржавања завода за испитивање грађевинског материјала на Универзитету.

И ова тачка је једногласно примљена.

4.) Грађевински Савет да буде обавезно саветодавно тело, чије мишљење Министар не мора усвојити; а да по потреби може узимати и стручњаке ван савета.

(Наставиће се)

СТЕЧАЈ

за израду планова за школске зграде.

По одређењу Господина Министра Народне Привреде од 4. о. м. ПБр. 10603, расписује се стечај за израду планова за зграде које се имају подићи на имању ове школе, као што следује:

На једном земљишту од површине 15900 м² у паралелограму, равном с малим нагибом северо-западу, на надморској висини око 220 м. без заштите, те стога и експонираном ветровима, и са

земљом тешком и непропусном иловачом, имају се подићи седам (7) зграда и то:

а) зграда за учионице, у којој треба да буду 3 учионице (са три разреда) са 3 кабинета уз њих, 4 канцеларије (за управитеља, наставнике, економа — рачуновођу, архиву и преписно особље) 1 велика соба (за школску књижницу практичне курсеве и стручне конференције, 1 средња соба (за ђачку читаоницу и недељне конференције), 1 соба за канцеларијски школски материјал, 1 соба за канцеларијског служитеља, 1 соба за ученички затвор и потребни нужници (за особље и ученике);

б.) зграда за интернат (ученички стан) у којој треба да буду: по 2 собе за становање за сваки разред (за I разр. већих размера) са 3 предсобља (пред сваким станом по једно за смештај ученичких ормана и која би служила за свлачење и облачење), 1 локал за умивање а уз то и купатило са одајом за свлачење и облачење, 1 соба за сушење обуће и покислог одела, 1 соба за економат ученички, стан за васпитача (од две собе с кухином,) одељење за болницу (2 собе са предсобљима, купатило и соба за становање болничара) са засебним уласком 1 соба за интернатског служитеља и нужници.

в) зграда за ученичку трпезарију, у којој треба да буду: трпезарија, кухиња са гвозденим огњиштем (шнархертом), 1 соба за економат намирница, 2 собе за куvara и паракуvara и подрум испод трпезарије.

Зграде под а) и б) треба да имају и подесне ходнике попођене даскама;

г) зграда за стан управитеља, у којој треба да буду: 4 собе за становање, кухиња са одајом за оставу, („шпајз“) собицу за млађе, купатило, нужник, и подрум испод кухиње.

д) зграда за станове наставничке у којој треба да буду два стана, а сваки да има по 3 собе, кухињу са одајом за оставу, собицу за млађе, купатило, нужник и подрум испод кухиње;

ђ) зграда за становање економа и нижег особља, у којој треба да буду: одељење за економа као и за једног наставника (тач. д.), одељење за градинара (односно воћара) као за васпитача (тач. б.) и одељење за помоћно особље у коме ће бити 3 омање собе са заједничком кухињом а служиће те ученичким нужницима;

е) зграда за инсталације у којој треба да буду: локали за машине за централно грејање свих напред поменутих зграда, електрично осветљење и водовод за све школске и економске зграде (које су у истом дворишту) и стан за машинисту.

Размере појединих локала у зградама под а), б), в), г), д), и ђ), треба приближно да буду ове:

Л О К А Л И	Размере		
	дуж.	шир.	висина
а) Зграда за учионице			
учионица I разреда	10	7	4
" II "	8	7	4
" III "	7	7	4
3 кабинета уз учионице по	7	4	4
канцеларија управитеља	6	5	4
" наставничка	6	5	4
" економа рачуновође	4	4	4
" преписача и архива	4	4	4
велика соба (за књижницу и т. д.)	15	12	5,5
средња соба (за ђачку читаоницу)	6	5	4
соба за канцелар. и школ. материјал	4	4	4
" " " служитеља	4	3	4
" " " собица за ученички затвор	4	4	4
потребни нужници (за особље и ученике).			
б) Зграда за интернат.			
2. собе за становање уч. I раз. по	10	5	4
4. " " " " II и III " "	8	5	4
3 преесобља пред становима	10	2	4
локал за умивање (са 10 чесама)	5	5	4
купатило (са 5 тушева)	5	3	4
одаја за свлачење и облачење	5	3	4
соба за сушење обуће и одела	3	3	4
" " економат ученички	4	4	4
соба за васпитача:			
прва соба	6	5	4
друга " "	5	4	4
кухиња	4	3	4
одаја за оставу	3	1,5	4
одељење за болницу:			
2 собе по	5	5	4
предсобље	6	5	4
купатило	4	1	4
соба за становање болничара	4	4	4
" " интернатског служитеља	4	3	4
потребни нужници			
в) Зграда за ученичку трпезарију			
трпезарија	15	10	4
кухиња (са гвозденим огњиштем)	8	5	4
одаја за оставу	4	3	4
економат намирница	4	4	4
2 собе (за куvara и паракуvara) по	5	3	4
подрум испод трпезарије.			
г) Зграда за стан управитеља			
соба	5	5	4
2 собе по	6	6	4
соба	4	4	4
кухиња	4	3	4
одаја за оставу („шпајз“)	3	1,5	4
собица за млађе	4	3	4
купатило	4	3	4
нужник			
подрум испод кухиње			

*) Са засебним улазом.

ЛОКАЛИ	Размере		
	дуж.	шир.	висина
д) Зграда за станове наставничке			
2 собе по	5	4	4
4 " "	5	6	4
2 кухиње по	4	3	4
2 одаје за оставу	3	1,5	4
2 собице за млађе	3	2	4
2 купатила	4	3	4
потребни нужници			
подрум испод кухиња.			
ђ) Зграда за станове економа и нижег особља			
одељење за економа као и за наставника (тач. д.)			
одељење за градинара: као и за васпитача (тач. б.)			
одељење за помоћно особље:			
3 собе по	4	4	4
1 кухиња (заједничка)	3	3	4
е) Зграда за инсталације			
Локали за машине за централно грејање електрично осветљење и водовод. стан за машинисту.			

Пројекатни имају се руководити начелом: да зграде буду простије, без сувишних додатака, а да одговарају циљу коме имају да служи и да су испуњене све хигијенске погодбе.

Као награде за израду ових планова издаће се три и то:

прва награда од 1000 динара

друга награда „ 300

трећа награда „ 200

у сребру, но са обавезом да онај коме се додели прва награда буде дужан изградити накнадно и све техничке документе прописане за подизање државних грађевина.

Оцену планова и додељивање награде извршиће Грађевински Савет Министарства Грађевина, који ће уједно одобрити, евентуално и кориговати техничка документа, те стога ће се прва награда исплатити тек онда, кад се сви ови послови окончају.

Рок за подношење планова је до 15. децембра ове године закључно а послаће се поштом Управитељу школе за сточарство и планинско газдовање у Краљеву, уз особено затворено писмо са изреком (мотом) и са потребним таксеним маркама. Позивају се архитекте и инжењери, да узму учешћа у овом раду, а Управе Школе стоји сваком на услузи за накнадна објашњења.

*) Два стана засебна.

Бр. 1629. Од Управе Школе за сточарство и Планинско Газдовање 12. октобра 1910. године у Краљеву.

ВЕСТИ.

Лицитација за набавку гвоздене конструкције за мост преко реке Моравице код Краљева села на путу Соко Бања — Алексицац, одржаће се на дан **27. новембра** ове год. а не децембра као што је то погрешно изашло у лицитацијама у прошлом броју.

Распон конструкције износи 25,80 метара.

Ширина конструкције 5,30 м.

Патос — бетон и макадам на цорес гвожђу.

Кауција 15% од понуђене суме,

Лицитација је офертална

Дрвени патос на гвозденом мосту преко Трговишког Тимока код Књажевца, саградиће се по пројекту окр. инжењера г. Ст. Маринковића.

Предрачунска је сума 6363,48 дин.

Два привремена моста од 4. и 8. м. распона преко потока спрам Лазаревог села на пута I Кутина — Равна Дубрава, саградиће се по пројекту окр. инжењера г. Драг. Милићевића.

Предрачунска је сума 3652,42 дин.

Корекција окр. пута Крушевац — Разбојна, — Јанкова Клисуре, на месту званом „Караулиште“ и израда потребних објеката извршиће се по пројекту окр. инжењера г. Хр. Спасића.

Предрачунска је сума 10079,29 дин.

Три дрвена моста, и то један преко Тимока а два у иондацији, саградиће се ове год. по пројекту инспектора г. Ј. Ринера, на општинском путу Извор — Бело Иње.

Предрачунска је сума 4388,78 дин.

Израда привременог моста преко реке Бродице, на путу Пожаревац — Кучево — Благојев камен-М. Пек, уступљена је Ђури Петковићу за 3050 дин. ниже за 287,66 дин. или 8;62%.

Плаћа окр. пожаревачки.

Израда кланичне зграде у Смедереву, уступљена је Николи Павловићу пред. из Смедерева за 26.998,89 дин. ниже за 5204,46 дин. или 16,16%.

Плаћа општина.

Израда 11 зграда за казнени завод код Пожареваца у Забели, уступљена је Васи Тешићу предуз. из Београда за суму од 391 861,20 динара, ниже од предрачунске суме за 80 830,24 дин или 17,10%.

Плаћа држава

Власник за Удруж. Срп. Инжењ. и Архитекта **Влад. П. Митровић** ванр. професор Универзитета

Одговорни уредник **Јефта Т. Стефановић** редовни професор Универзитета

Школарска К. Грегорића и Друга — Београд